

Wrocław 04-04-2017

dr hab. Agata Danielak-Kujda prof. ASP
Wydział Architektury Wnętrz i Wzornictwa
Akademia Sztuk Pięknych
im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu
50-156 Wrocław, plac Polski 3/4
adres prywatny:
57-120 Wiązów, Księżycze 7
tel. +48 603 765 686
adan@asp.wroc.pl

Recenzja pracy habilitacyjnej

W dniu 02-09-2015 Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów Naukowych powołała mnie na recenzenta w dziedzinie sztuk plastycznych, dyscyplinie sztuk projektowych w postępowaniu habilitacyjnym Pana dr Michała Filipiaka.

Postępowanie habilitacyjne przeprowadzane jest na wniosek Pana dr Michała Filipiaka z dnia 29-10-2016 na Wydziale Architektury i Wzornictwa Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu.

Podstawa prawna

Ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki wg Dz. U. z 2014 roku poz. 1852 z późniejszymi zmianami (aktualizacja Dz. U. z 2016 r. poz. 882, 1311. z dnia 2016-06-21), rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora.

Przedstawione dokumenty

Wniosek o wszczęcie przewodu habilitacyjnego z 29-10-2016

Pismo Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów naukowych z dnia 08-02-2017

Informacja o powołaniu mnie na recenzenta z 20-02-2017. przez C.K. które otrzymałam z Wydziału Architektury i Wzornictwa UAP.

Materiałami na których opieram recenzję są: autoreferat, wykaz dorobku osiągnięć artystycznych, naukowych i projektowych od uzyskania dyplomu magistra do uzyskania doktoratu 08-06-2009 roku, katalog tych prac wraz ze wskazanym dziełem, wykaz dorobku dydaktycznego z katalogami prowadzonych warsztatów.

Podstawowe dane o habilitancie

Życiorys zawodowy doktora Michała Filipiaka jest związany z macierzystą Uczelnią. Dyplom w Pracowni Designu Inspirującego prowadzonej przez prof. Bogumiłę Jung obronił w roku 2002, a zaraz po dyplomie w wyniku konkursu został zatrudniony na stanowisku asystenta a później adiunkta w Pracowni Identyfikacji Wizualnej prof. Henryka Regomowicza. To niewątpliwie miało wpływ na kształt jego drogi zawodowej jako projektanta i dydaktyka. Sposób w jaki opracował program i prowadzi Laboratorium Designu Interdyscyplinarnego, które w 2014 roku zostało przekształcone w Pracownię Designu Interdyscyplinarnego pokazuje obszar zainteresowań i kompetencje dr. Filipiaka.

Wykaz dorobku

Dr Michał Filipiak przedstawia w dokumentacji szereg realizacji z zakresu identyfikacji wizualnej, projektowania wnętrz i wystawiennictwa. Zaprojektowane produkty, które wymienia w wykazie to realizacje prototypowe, przedstawione jako zbiór obiektów świetlnych, stanowiących poszukiwania w zakresie formy i funkcji z których prawie wszystkie są wskazane jako osiągnięcie artystyczne aspirujące do spełnienia warunków określonych w art. 16 ust. 2 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym w zakresie Sztuki.

Autoreferat

Zakres działalności dydaktycznej jaką powierzył dr. Michałowi Filipiakowi w Pracowni Identyfikacji Wizualnej na Wydziale Grafiki i Komunikacji Wizualnej prof. Henryk Regimowicz,

a następnie prowadzony od 2011 do 2015 roku przedmiot Podstawy Informacji Wizualnej dla studentów I roku Projektowania Graficznego to ważne etapy w budowaniu własnej drogi jako dydaktyka. W tym czasie prowadził też zajęcia ze studentami Wzornictwa w ramach Laboratorium Designu Interdyscyplinarnego i jak pisze dr Filipiak to pozwoliło mu na zaproponowanie programów nauczania odpowiadających na aktualne zapotrzebowanie na współczesnego projektanta. To stwierdzenie niewątpliwie pomogło mu zbudować w 2015 roku program nowo powstałej Pracowni Designu Interdyscyplinarnego na Wydziale Architektury i Wzornictwa Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu, oparty na synergii komunikacji wizualnej z projektowaniem wzorniczym. Założona współpraca z jednostkami spoza Wydziału Architektury i Wzornictwa sprawdziła się w realizacji między innymi szeregu warsztatów i cyklicznych projektów. Pełnią one istotną rolę w realizowanym przez Michała Filipiaka programie. Realizowane są przy współpracy podmiotów zewnętrznych. Opisany w autoreferacie zakres wiedzy, kompetencji i umiejętności przekazywany studentom oraz załączony materiał ilustrujący świadczy o wysokim poziomie realizacji założeń programowych. Są one tak skrojone aby młodzi adepci projektowania nauczyli się w efektywny sposób rozwiązywać problemy projektowe indywidualnie i w grupach. Forma warsztatów zakłada pracę zespołową, podział zadań i kompetencji oraz współdziałanie pomiędzy grupami. Organizacja pracy gwarantuje dobrą efektywność i optymalną kontrolę nad całym procesem.

Michał Filipiak – projektant – rozpoczął działalność profesjonalną projektując w latach 2002 – 2011 kilkadziesiąt komercyjnych ekspozycji targowych, grafiki użytkowej, wnętrz lokali gastronomicznych oraz mieszkań prywatnych. Jednak jego fascynacja istotą ekspozycji i tym na ile można zastąpić sam przedmiot jego wirtualną transpozycją przełożyła się na temat pracy doktorskiej, gdzie światło jest głównym medium kreującym przestrzeń wystawienniczą. Filipiak pisze o idei modernizmu w projektowaniu, której koncepcja tworzenia i organizowania materialnego świata jest mu bliska i co ukształtowało jego własne poszukiwania. Przyznaje jednak, że założenia Ramsa nie wytrzymują dzisiejszego konsumpcyjnego rynku produktów.

Poszukiwania i eksperymentowanie oraz podejmowanie ryzyka, pomimo niepewności ostatecznego efektu, stało się jak stwierdza Filipiak jego credo, tak w poszukiwaniach projektowych, jak i w dydaktyce.

Fascynacja światłem i możliwość wciągnięcia użytkownika w interakcję zaowocowała

tworzeniem obiektów i form oświetleniowych. To pozwala zrozumieć dlaczego dziełem wskazanym w habilitacji jest szereg eksperymentalnych form oświetleniowych.

Wskazane dzieło

Jest to seria prototypów obiektów świetlnych, zaprezentowanych na wystawie indywidualnej w UP Gallery w Berlinie, pod wspólnym tytułem „**Ambiguous. Between form and medium / Niejednoznaczne. Między formą a medium**”, które powstały w latach 2012 – 2016.

Obiekty i struktury świetlne – to jest właściwe określenie i dobry czas, żeby je tworzyć. Można oczywiście projektować kolejne lampy i oprawy oświetleniowe, ale te będą tylko kolejnym produktem rynkowym. Tradycyjne pojmowanie sztucznego oświetlenia można powoli odkładać do lamusa, ponieważ w między czasie technologie związane z wytwarzaniem światła rozwinęły się tak bardzo, że należało by przeorientować sposób myślenia o oświetleniu, jego projektowaniu i używaniu. To trudny i powolny proces, bo nawet w sferze semiotycznej gdy myślimy o oświetleniu widzimy w wyobraźni lampę-znak w postaci trapezu (klosza) na nóżce, a źródło światła jako bańkę żarówki.

Michał Filipiak prowadzi dialog ze światłem eksperymentując i wykorzystując możliwości różnych materiałów i technologii. W przedstawionych formach SOLID 1 i SOLID 2 użył tradycyjne źródła światła i interesująco dobrany materiał jako rodzaj klosza czy dyfuzora - przemysłową siatkę z tworzywa HDPE, którą używa w zupełnie nowym kontekście. Formy EMMET – proste trzy obiekty, zapraszające do interakcji użytkownika, “obstawiają” go ze wszystkich stron jak pomocnicy, powiązanie ich ze sobą jednym kablem daje poczucie działania w grupie. Z kolei CRANE jest w pewnym sensie karykaturą formy lamp do pracy, zmienione proporcje elementów lampy – zbyt długie ramiona i za mały klosz mają jednak w sobie zdecydowany charakter i subtelność. LIGHT BEANS to struktura, która może rosnąć – tu autor próbuje użytkownika oderwać od statyki tradycyjnej lampy stojącej, dając mu możliwość budowania świetlnego drzewa. Z kolei formy STAR czy CIGAR – subtelne i delikatne, zaznaczają światłem swoją obecność we wnętrzu budując jego nastrój. W obiekcie BLACK SUN gdzie silne źródło światła wymaga chłodzenia, forma obudowy daje taką możliwość dzięki zastosowanym otworom, które jednocześnie nadają jej futurystycznego charakteru. Formy 57” i BUBBLES inspirowane wydarzeniami pierwszej połowy XX wieku są wyrazem fascynacji autora wydarzeniami związanymi z podbojem kosmosu, nostalgiczne i

futurystyczne zarazem. Zastosowanie elektroluminescencyjnych źródeł światła w obiektach ROTAE czy TWISTED otwiera nowe możliwości formalne w kształtowaniu formy. Zatraca się granica pomiędzy źródłem światła a samym obiektem świetlnym. To ciekawe poszukiwania wymagające znajomości technologii i możliwości jej zastosowania. Kolejne dwa obiekty WAVE i RGB IR control to interesująca próba potraktowania światła jako czegoś co można ukształtować – czy to jego wielkość i płaszczyznę w WAVE czy formę i kolor w RGB IR, i wreszcie SNOP jako dowcipne nawiązanie do snopka zboża to przykład na to, że mając do dyspozycji technologie oświetleniowe nie ograniczające formy projektowanego obiektu oraz druk 3D można zmienić podejście do tradycyjnego pojęcia lampy.

Niejednoznaczność – określenie, którego użył Filipiak w tytule prezentacji swoich obiektów świetlnych, poza relacją światła i cienia, którą jest grą między formą a światłem i wprowadza poetykę w odbiorze jego obiektów świetlnych, ale też oddaje sytuację w jakiej znajduje się przemysł oświetleniowy, który mierzy się z nowymi technologiami. Jest to rodzaj ekscytacji w oczekiwaniu na nowe rozwiązania.

Konkluzja

Po zapoznaniu się z dorobkiem Pana doktora Michała Filipiaka, jego realizacjami projektowymi, pracami naukowo-badawczymi, dydaktycznymi, działalnością organizacyjną i zaangażowaniem w życie uczelni, oraz po dokonaniu oceny tych prac, stwierdzam, że praca habilitacyjna i przedstawiony do oceny materiał odpowiadają warunkom stawianym w Ustawie o Stopniach i Tytule Naukowym. Dorobek doktora Michała Filipiaka wnosi wartościowy wkład w dziedzinę sztuk projektowych.

Z przekonaniem popieram wniosek o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego Panu dr Michałowi Filipiakowi o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie sztuki projektowe.

dr hab. Agata Danielak-Kujda

